

1. Konferencja Współczesna Geologia Samorządowa

Pierwsza Konferencja *Współczesna Geologia Samorządowa* (1. WGS), zorganizowana przez Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy (PIG-PIB), odbyła się w dniach 7–9 grudnia 2022 r. w Cedzynie k. Kielc. Została przygotowana przez pracowników Zakładu Geologii Środowiskowej w ramach projektu *Geologia Samorządowa serwis informacyjno-edukacyjny PIG-PIB w zakresie geologii, górnictwa, ochrony środowiska, administracji i przepisów prawa* (finansowanego przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki i Wodnej). W spotkaniu uczestniczyło ponad 300 osób – reprezentantów powiatowej i wojewódzkiej administracji geologicznej, przedstawicieli Ministerstwa Klimatu i Środowiska, Wyższego Urzędu Górniczego, okręgowych urzędów górniczych, przedsiębiorstw geologicznych, członków stowarzyszeń geologicznych i górniczych, prawników oraz naukowców, a także przedstawiciele samorządu terytorialnego (ryc. 1, 2).

Pierwsze tak ważne dla wzmocnienia statusu geologów, a w szczególności administracji geologicznej, wydarzenie zostało objęte honorowym patronatem przez Annę Moskwę – Minister Klimatu i Środowiska oraz Andrzeja Adamczyka – Ministra Infrastruktury, a także przez Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego, Marszałka Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego, Wojewodę Świętokrzyskiego, Polski Związek Producentów Kruszyw, Polskie Stowarzyszenie Geologów Górniczych oraz Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Górnictwa.

Uroczystego otwarcia konferencji dokonał dr hab. Piotr Szrek – zastępca dyrektora ds. badań i rozwoju, sekretarz naukowy PIG-PIB. Dyrektor Departamentu Nadzoru Geologicznego i Polityki Surowcowej Ministerstwa Klimatu i Środowiska Magdalena Piątkowska odczytała list dr. Piotra Dziadzio, głównego geologa kraju, wiceministra klimatu i środowiska oraz pełnomocnika rządu ds. polityki surowcowej państwa, w którym Pan Minister podkreślił, że [...] *jest to pierwsza taka konferencja, w której administracja geologiczna jest w centrum uwagi oraz występuje w każdym możliwym aspekcie oraz [...] że administracja geologiczna nie jest dla siebie, tylko dla społeczeństwa*. Zaznaczył również, jak bardzo istotne jest to, że *wśród zaproszonych gości znaleźli się również przedstawiciele: organów nadzoru górniczego, państwowej służby geologicznej, świata nauki i przemysłu, ponieważ rozwój geologii i górnictwa to nasza wspólna sprawa. Zależy on od wymiany wiedzy, doświadczeń i dobrej współpracy różnych środowisk zgromadzonych na konferencji*.

Potrzebę wypracowania najlepszych rozwiązań, które w praktyce będą wspomagać pracę geologów samorządowych, podkreślił prezes Wyższego Urzędu Górniczego Adam Mirek w liście odczytanym przez zastępcę dyrektora Departamentu Ochrony Środowiska i Gospodarki Złożem w Wyższym Urzędzie Górniczym Janusza Orlofa – *Zorganizowanie konferencji jest bez wątpienia inicjatywą niezwykle ważną i potrzebną, uwzględniającą konieczność*

wypracowania rozwiązań problemów stojących przed polską geologią samorządową. Cykliczne podejmowanie tych zagadnień z pewnością wpłynie na wypracowanie dobrych praktyk, które pozwolą na pokonanie wielu barier i wątpliwości o charakterze administracyjno-prawnym, z jakimi boryka się dzisiaj środowisko geologów. Szeroka tematyka obrad pozwoli na wymianę poglądów służącą podniesieniu statusu geologów w Polsce i integracji środowiska.

W ramach 1. WGS zaprezentowano 12 referatów i odbyło się 5 paneli dyskusyjnych dotyczących najważniejszych tematów, z którymi geolodzy powiatowi i wojewódzcy mierzą się w codziennej pracy. Odbyły się wizyty terenowe w dwóch ośrodkach przeznaczonych do badań

Ryc. 1. Uroczyste powitanie uczestników 1. Konferencji *Współczesna Geologia Samorządowa* – kierownik zadania *Geologia samorządowa...* Joanna Krasuska oraz Maciej Młynarczyk

Ryc. 2. Uczestnicy i przybyli znamienici goście: 1. rząd (od lewej): wójt gminy Górno Przemysław Łysak, prezes Stellarium Sp. z o.o. Henryk Ciosmak, Burmistrz Miasta i Gminy Chęciny Robert Jaworski, dyrektor Departamentu Nadzoru Geologicznego i Polityki Surowcowej MKiŚ Magdalena Piątkowska; 2. rząd: zastępca dyrektora Departamentu Ochrony Środowiska i Gospodarki Złożem w WUG Janusz Orlof

naukowych i edukacji geologicznej. Ideą przewodnią konferencji była wymiana doświadczeń oraz popularyzacja dobrych praktyk w zakresie zadań realizowanych przez administrację geologiczną.

Pierwszą sesję referatową poprowadził Piotr Szrek. W inauguracyjnym wykładzie *Administracja geologiczna w Polsce* Magdalena Piątkowska przedstawiła zarys historyczny umocowania administracji geologicznej w przepisach prawa. W kolejnym wystąpieniu zatytułowanym *Ruch zakładu górniczego na podstawie koncesji udzielanej przez starostę*, przedstawiciel Wyższego Urzędu Górniczego – Janusz Orlof, zaprezentował złożoność problematyki dotyczącej treści decyzji koncesyjnych wydawanych przez starostów oraz trudność egzekwowania wynikających z tych decyzji obowiązków. Profesor dr hab. Aleksander Lipiński w swojej prezentacji skupił się natomiast na zagadnieniu dotyczącym *Zasad trwałości decyzji ostatecznej*, zwracając szczególną uwagę na możliwość podważania takich decyzji oraz konsekwencje z tego wynikające.

Kolejny blok referatów był poświęcony działaniom geologów wojewódzkich, które wynikają z ustawy *Prawo geologiczne i górnicze*. W przedstawionych referatach geolodzy wojewódzcy: Anna Szulik (Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego), Waldemar Kaźmierczak (Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego) oraz Agata Spiżewska (Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego) zaprezentowali szeroki zakres zagadnień i problemów, z którymi na co dzień spotykają się w ramach realizacji swoich obowiązków. We wnioskach akcentowali przede wszystkim problemy wynikające z niektórych obowiązujących obecnie przepisów prawa, co wskazuje na potrzebę wprowadzenia zmian niektórych zapisów ustawy *Prawo geologiczne i górnicze*. Ponadto podkreślana była zasadność współpracy pomiędzy organami administracji geologicznej wszystkich szczebli.

Na zakończenie pierwszej sesji prezes Stelarium Sp. z o.o. Henryk Ciosmak opowiedział o działalności firmy i zaprezentował film z uruchomienia pierwszej w Polsce i w Unii Europejskiej odkrywkowej kopalni bursztynu.

Drugą sesję poprowadziła Olimpia Kozłowska, kierownik Zakładu Geologii Środowiskowej PIG-PIB. Sesja ta była poświęcona powiatowej administracji geologicznej. Mariusz Dyka, geolog powiatowy z powiatu gliwickiego, w swoim referacie omówił główne problemy wynikające ze stosowania przepisów z punktu widzenia geologii samorządowej. Zwrócił m.in. uwagę na szeroki zakres obowiązków przypisywanych organom administracji realizującej zadania z zakresu geologii, ponadto wskazał na pojawiający się chaos interpretacyjny, gdy obowiązki te wynikają z ustaw innych niż *Prawo geologiczne i górnicze*. Grażyna Szałamacha, geolog powiatowy działająca na terenie powiatów: łęczyckie-

Ryc. 3. Prelegenci panelu dyskusyjnego poświęconego ochronie złóż (od lewej): dyrektor Oddziału Świętokrzyskiego PIG-PIB dr Sylwester Salwa, geolog powiatów kutnowskiego, łęczyckiego i łowickiego Grażyna Szałamacha, dyrektor biura Polskiego Związku Producentów Kruszyw dr inż. Łukasz Machniak, dyrektor Departamentu Nadzoru Geologicznego i Polityki Surowcowej MKiŚ Magdalena Piątkowska, geolog wojewódzki z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego Marzena Gancarz, pracownik Oddziału Górnośląskiego PIG-PIB Zbigniew Będkowski

Ryc. 4. Prelegenci panelu dyskusyjnego poświęconego przepisom zagospodarowania przestrzennego (od lewej): Janusz Orlof zastępca dyrektora Departamentu Ochrony Środowiska i Gospodarki Złożem w WUG, dr hab. Paweł Bylina Politechnika Warszawska, dr Alicja Kot-Niewiadomska IGSMiE PAN, Michał Kowalski geolog wojewódzki w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Pomorskiego, Magdalena Piątkowska dyrektor Departamentu Nadzoru Geologicznego i Polityki Surowcowej MKiŚ

go, kutnowskiego i łowickiego, w swoim wystąpieniu skupiła się na ochronie złóż kopalni realizowanej w ramach zadań powiatowej administracji geologicznej, podkreślając konieczność wzmocnienia jej przez jednoznaczne i spójne przepisy. W kolejnym referacie, Justyna Pacuła, geolog powiatu karkonoskiego, zaprezentowała wybrane problemy dotyczące projektowania, dokumentowania i ochrony ujęć wód podziemnych, podkreślając, jak ważne w procesie administracyjnym jest merytoryczne przygotowanie geologów dla prawidłowego dokumentowania zas-

Ryc. 5. Wręczenie drobnych upominków członkom Komitetu Organizacyjnego 1. WGS (od lewej): Waldemar Kaźmierczak, Justyna Pacuła, Maciej Malinowski, Grażyna Szałamacha oraz z tyłu Bartłomiej Szałamacha, Mariusz Dyka, Anna Szulik, Agnieszka Chećko, Marzena Gancarz

bów wód podziemnych. Zwróciła ona również uwagę na problematykę migracji zanieczyszczeń do wód, wynikającą z lokalizowania przydomowych oczyszczalni ścieków w pobliżu tzw. ujęć do głębokości 30 m, które nie podlegają regulacjom prawa geologicznego. Częścią wspólną powyższych prezentacji było zaakcentowanie potrzeby wzmocnienia roli geologa powiatowego, m.in. poprzez zatrudnianie osób z wykształceniem i doświadczeniem geologicznym oraz dostosowanie przepisów do rzeczywistego zakresu realizowanych obowiązków. Ostatnie wystąpienie odbiegło od tematyki związanej stricte z administracyjną pracą geologa – Grzegorz Boroń dyrektor z Urzędu Miasta Bydgoszczy zaprezentował istniejący w mieście problem dla ludzi i środowiska, powstały w wyniku działalności Zakładów Chemicznych ZACHEM. Przedstawił on rys historyczny zakładów oraz działania, jakie były podejmowane przez miasto w celu poprawy stanu zanieczyszczonych terenów.

Referaty zaprezentowane w pierwszym dniu konferencji podkreśliły różnorodność i bardzo szeroki zakres zagadnień, z którymi mierzą się pracownicy samorządowej administracji geologicznej zarówno szczebla wojewódzkiego, jak i powiatowego. Bez wątplenia specyfika danego regionu, w tym jego budowa geologiczna, bezpośrednio wpływa na rozpiętość i charakterystykę realizowanych w poszczególnych urzędach zadań. Jednakże wyraźnie zaakcentowane zostały problemy związane z prowadzeniem postępowań administracyjnych, wynikające przede wszystkim z nieścisłości, a czasem nawet sprzeczności w przepisach prawa, zwłaszcza niektórych zapisów ustawy *Prawo geologiczne i górnicze* oraz mechanizmów odwoławczych w postępowaniach z zakresu administracji geologicznej na poziomie powiatów.

W drugim dniu konferencji odbyły się panele dyskusyjne. Pierwszy panel, poprowadzony przez Sylwestra Salwę, dotyczył ochrony złóż (ryc. 3). Wzięli w nim udział: Zbigniew Będkowski (PIG-PIB), Marzena Gancarz (Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego), Łukasz Machniak (Polski Związek Producentów Kruszyw), Magdalena Piątkowska (Ministerstwo Klimatu i Środowiska)

oraz Grażyna Szałamacha (Starostwo Powiatowe w Łęczycy, Łowiczu i w Kutnie). Podczas dyskusji poruszono przede wszystkim problem ochrony złóż w kontekście planowania przestrzennego, zwracając uwagę na władność organów lokalnych w odniesieniu do działalności górniczej oraz akcentując brak jednoznacznych i spójnych przepisów dotyczących złóż i ich ochrony. Wskazano także na poważny problem rozproszenia zagadnień związanych z ochroną złóż po wielu aktach prawnych, co również powoduje chaos i mnogość interpretacyjną w prowadzonych postępowaniach administracyjnych, a w efekcie odbija się niekorzystnie na wykorzystywaniu zasobów kopalni występujących w złóżach.

Kolejny panel, który dotyczył rekultywacji wyrobisk poeksploatacyjnych, poprowadził Maciej Malinowski, geolog powiatowy z Wejherowa. Paneliści: Ewa Botor (Wyższy Urząd Górniczy), Joanna Fajfer (PIG-PIB), Ewelina Kostka (Kancelaria JURIS Sp. z o.o.), Krzysztof Puwalski (Starostwo Powiatowe w Nowym Mieście Lubawskim), przedstawili zagadnienia związane przede wszystkim z prawnymi i praktycznymi aspektami dotyczącymi rekultywacji, tj. problematyką podmiotów zobowiązanych do realizacji tego obowiązku, niedoprecyzowaniem zakresu i rodzaju wymaganych dokumentów czy możliwościami organów odpowiedzialnych za nadzór i kontrolę. Poruszono również temat prowadzenia rekultywacji z zastosowaniem odpadów, zwracając szczególną uwagę na brak przepisów umożliwiających właściwym organom współpracę w zakresie wydawanych niezależnie decyzji i pozwoleń, co skutkuje brakiem kontroli nad taką działalnością, a tym samym często prowadzi do nieprawidłowości i nadużyć.

Trzeci panel dyskusyjny, moderowany przez Mariusza Dykę, był poświęcony zagadnieniom związanym z zagospodarowaniem przestrzennym (ryc. 4). Paneliści: Paweł Bylina (Politechnika Warszawska), Alicja Kot-Niewiadomska (Instytut Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią PAN), Michał Kowalski (Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego), Janusz Orlof (Wyższy Urząd Górniczy) oraz Magdalena Piątkowska (Ministerstwo Klimatu i Środowiska) skupili się na problematyce zagospo-

darowania przestrzennego w aspekcie zagadnień z zakresu geologii. Zwrócono uwagę na obecny stan regulacji prawnych i wynikające stąd problemy. Omówiono zagadnienia dotyczące ochrony złóż, ich waloryzacji, ograniczeń obowiązujących w swobodnym zagospodarowaniu powierzchni terenu. W ramach dyskusji zostały przedstawione także propozycje rozwiązań problemów na styku geologii i zagospodarowania przestrzennego. Wskazano regulacje prawne z innych krajów Europy, mogące stanowić wzorce do naśladowania, a także możliwości szerszego stosowania obowiązujących obecnie zapisów ustawy *Prawo geologiczne i górnicze* oraz spodziewane w najbliższym czasie zmiany przepisów w tym zakresie.

Panel dotyczący geologii inżynierskiej i geotechniki poprowadziła Agnieszka Chećko (Urząd Miasta Jaworzno i Uniwersytet Śląski). Wzięli w nim udział: Hanna Bukowy (GeoSolum s.c.), Marek Czernek (Urząd Miasta Krakowa), Tomasz Godlewski (Instytut Techniki Budowlanej), Edyta Majer (PIG-PIB) oraz Anna Szulik (Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego). Podczas tej części konferencji poruszono zagadnienia związane z rozpoznaniem warunków podłoża budowlanego przy złożonych i skomplikowanych warunkach gruntowych, m.in. zwrócono uwagę na kwestie geozagrożeń na terenach osuwiskowych i terenach objętych skutkami historycznej działalności górniczej oraz problemy wynikające z braku spójności pomiędzy przepisami *Prawa geologicznego i górniczego* a *Prawa budowlanego* w tym zakresie. Odniesiono się również do kwestii praktycznego przygotowania absolwentów kierunków geologicznych do wykonywania zadań związanych z dokumentowaniem warunków geologicznych oraz zadań administracji geologicznej.

W ramach ostatniego panelu poruszono temat ochrony wód podziemnych. Został on poprzedzony referatem Marcina Pawlika – Dyrektora Kopalni, Kierownika Ruchu Zakładu Górniczego Kopalni Siarki *Osiek* – Grupa Azoty Kopalnie i Zakłady Chemiczne Siarki Siarkopol S.A., dotyczącym *Ochrony wód podziemnych w kopalniach otworowych siarki na przykładzie Kopalni Siarki „Osiek” w Osieku*.

Moderatorem dyskusji była Justyna Pacuła (Starostwo Powiatowe w Jeleniej Górze i PIG-PIB). Paneliści to: Barbara Cieklińska (Urząd Miasta Gdyni), Paweł Jaroński (Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Górnictwa, Przedsiębiorstwo Wielobranżowe JPJ), Waldemar Kaźmierczak (Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego) oraz Małgorzata Woźnicka (PIG-PIB). W trakcie panelu poruszono zagadnienia dotyczące ochrony wód z punktu widzenia prawa wodnego i dyrektyw UE oraz nakreślono różnice pojawiające się na styku przepisów *Prawa geologicznego i górniczego* z *Prawem wodnym*. Dyskutowano o zasobach wód podziemnych, w tym m.in. o problemach związanych z dokumentowaniem małych ujęć w obszarach zasobowych, dużych ujęć dla celów publicznych oraz podkreślono problematykę stron postępowań administracyjnych, np. na obszarach górniczych wód leczniczych. Skupiono się również na nieprawidłowym wykonywaniu robót geologicznych oraz brakiem nadzoru i kontroli ze strony organów uprawnionych i ewentualnych propozycji rozwiązań na przyszłość

Panele dyskusyjne stworzyły płaszczyznę do merytorycznej dyskusji, niekiedy burzliwej, która trwała jeszcze w kularach obrad.

Ostatniego dnia konferencji odbyły się wycieczki przygotowane przez partnerów konferencji: Geonaturę Kielce – Centrum Geoedukacji oraz Europejskie Centrum Edukacji Geologicznej Uniwersytetu Warszawskiego w Korzecku k. Chęcín. Uczestnicy 1. WGS zwiedzili ośrodki, będące przykładami pozytywnie przeprowadzonej rekultywacji i adaptacji terenów poeksploatacyjnych, które z wielkim sukcesem służą dziś społeczności.

Konferencja *Współczesna Geologia Samorządowa* ma duże znaczenie dla stworzenia dobrej tradycji rzetelnego dialogu pomiędzy przedstawicielami administracji geologicznej, nadzoru górniczego oraz środowiskami naukowców, organów ustawodawczych i przedsiębiorców. Celem wydarzenia jest nawiązywanie relacji zawodowych grup wzajemnie od siebie zależnych, wypracowanie najlepszych rozwiązań, które w praktyce będą wspomagać ich pracę oraz odpowiedzialne i rozważne korzystanie z zasobów naturalnych w naszym kraju.

Należy podkreślić, że docelowo periodiczne, realizowane w ramach konferencji spotkania są i będą niezwykle ważne, również ze względu na fakt, że stanowią okazję do integracji środowiska geologów z różnych regionów Polski. Sprzyja temu doskonała atmosfera podczas obrad, sesji, spotkań nieformalnych, uroczystej kolacji i wycieczek terenowych (ryc. 5).

Pod względem merytorycznym najważniejszymi wnioskami z konferencji były:

- potwierdzenie konieczności konsolidacji środowiska pracowników administracji geologicznej wszystkich szczebli;

- wyraźnie zarysowana w trakcie prezentacji, paneli dyskusyjnych i rozmów kularowych potrzeba wzmocnienia pozycji administracji geologicznej szczebla powiatowego, przez zacieśnienie współpracy z państwową służbą geologiczną oraz organami nadzoru górniczego;

- konieczność wdrożenia rozwiązań prawnych usprawniających pracę administracji geologicznej. Dotyczy to m.in. uporządkowania zapisów wskazujących kompetencje administracji geologicznej w ustawach innych niż *Prawo geologiczne i górnicze* oraz potrzeby zmiany obecnych organów drugiej instancji dla postępowań administracyjnych prowadzonych przez starostów (prezydentów miast na prawach powiatów).

Warto podkreślić, że szczególną przesłankę do rozpoczęcia starań prowadzących do wdrożenia rozwiązań dotyczących przynajmniej części z powyższych postulatów jest fakt, iż rok 2023 to dwudziesty piąty, czyli jubileuszowy rok funkcjonowania administracji geologicznej na szczeblu powiatowym.

Dyrekcja PIG-PIB i Komitet Organizacyjny 1.WGS składają serdeczne podziękowania wszystkim patronom honorowym, patronom, partnerom, sponsorom srebrnym, sponsorom skalnym, instytucjom wspierającym oraz patronom medialnym (patrz str. 892) za wsparcie i zaangażowanie w inauguracyjną, pierwszą z cyklu Konferencję *Współczesna Geologia Samorządowa*.

Kamila Broda, Agnieszka Chećko, Mariusz Dyka, Olimpia Kozłowska, Joanna Krasuska, Justyna Pacuła

PATRONATY HONOROWE

PATRONATY

GMINA I MIASTO
CHĘCINY

PATRONATY MEDIALNE

PRZEGLĄD
GEOLOGICZNY

Strefa Kruszyw

INSTYTUCJA WSPIERAJĄCA

Muzeum
Górnictwa
Węglowego
w Zabrzu

PARTNERZY KONFERENCJI

EUROPEJSKIE CENTRUM
EDUKACJI GEOLOGICZNEJ

SPONSORZY SREBRNI

KOMPLEKSOWE USŁUGI GEOLOGICZNO-WIERTNICZE

GEOBUD WIERT

Polski Związek
Producentów Kruszyw
Polish Aggregates Producers Association

SPONSORZY SKALNI

BIURO DORADZTWA I USŁUG GEOLOGICZNO-GÓRNICZYCH

